

ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ

Ўзбекистон
Республикаси
ижтимоий-
иқтисодий
газетаси

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Qishloq HAYOTI

№ 123 (6.336). Сотувда эркин нархда

БУГУНГИ СОНДА:

УЛКАН ЮТУҚ ОМИЛЛАРИ

Мавсумда кунлик пахта тайёрлаш суръатининг ўсишида бу нарсга ўта муҳим. Сабаби, аввалдан белгиланган тадбирларга кўра машина учун ажратилган пайкалларда техника, қўл терими учун ажратилган майдонларда эса одамлар пахта терадилар. Айтиш мумкин, бундай тажриба бу йил ҳам жуда қўл келди ва ўзини ҳар жиҳатдан тўлиқ оқлади.

(1-3-саҳифаларда)

ШОЛИЧИЛАРНИНГ ИККИНЧИ КАСБИ

"Инвестпрокат" инжиниринг фирмаси директори Ғулмўжон Йўлдошев билан ҳамкорликда тузилган шартномага биноан ёғ ишлаб чиқарувчи корхона қурилиши жадал бошлаб юборилди.

(2-саҳифада)

УСТОЗ ҲИҚМАТЛАРИ

...Ҳа, устоз тоғиб гапирдилар. Ҳаётда сабоқ, ибрат ва ҳикмат кўп. Асосий гап ана шуларни яқиндан ўрганиб, ўзлаштириб олишда ва уларга сиқидилган амал қилишда; халқ манфаати, она-Ватан тараққиёти учун беиминнат, ҳалол хизмат қилишдадир. Шундай қилингандагина ҳар бир камтар инсон халқ ҳурматида, жамият ардоғида яшайди.

(1-4-саҳифаларда)

ТИНЧЛИК - ОЛЛОҲНИНГ БУЮК НЕЪМАТИ

Тошкент вилояти пахтакорлари, барча меҳнаткашларига

Қадрли дўстлар!
Ўз меҳнати билан элимизда шўхрат қозongan сиз, пойтахт вилоятининг азамат меҳнаткашларини 275 минг тонналик юксак хирмон яратиб, давлатга пахта сотиш бўйича шартнома-режасини бажарганингиз билан чин қалбимдан самимий муборакбод этаман.
Бу йилги мураккаб табиий шароитда сизлар эришган бу катта муваффақият омилкор деҳқонлар, барча қишлоқ меҳнаткашлари, бутун вилоят аҳлининг биргаликда қилган фидокорона меҳнати натижасидир, десак, ҳеч қандай муболага бўлмайди.
Замонавий технологиялар, фан-техника ютуқларидан оқилона фойдаланиш борасида ҳамisha ибрат бўлиб келган Тошкент вилояти пахтакорларида тадбиркорлик фазилатлари, ерга эгалик ҳисси, ўз меҳнатидан манфаатдорлик туйғусининг кучайиб бораётгани қишлоқ ҳўжалиги соҳасида амалга оширилаётган ислохотлар ижобий самара бераётганидан далолатдир.
Айниқса, сизларнинг давлатга қўшимча равишда яна 15 минг тонна пахта сотишга қарор қилганингиз таҳсинга лойиқ.
Ишончим комилки, сиз, ташаббускор ва изланувчан, ақли қатъий пойтахт вилояти меҳнаткашлари халқ ҳўжалигининг барча соҳаларида янги-янги ютуқларни қўлга киритиб, мамлакатимиз салоҳиятини, халқимиз фаровонлигини оширишга муносиб ҳисса қўшасиз.
Мана шу эзгу мақсад йўлида барчангизга сийҳат-саломатлик, бахт-саодат, хонадонларингизга фойз-барака тилайман.
Яна бир бор эришган улкан меҳнат ғалабангиз муборак бўлсин!

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти

Қари билганини пари билмас.

Б.ҲАМРОҚУЛОВ сурат-лавҳаси.

ШОВ-ШУВ ИЗЛАГАНЛАР ЗЕРИКМОҚДАЛАР

Мамлакатимизнинг қўшни Афғонистон билан 130 километрлик чегараси Сурхондарё ҳудудларига тўри келади.

Ҳаво очик кунлари вилоят ҳўжалигининг ўн тўртинчи қаватидан дарё ортига қарасангиз, Ҳиндикуш тоғларини, истикомат масканларини кўриш мумкин. Мозори Шариф билан Термиз шаҳрининг ораси 50 километр! Шунинг учун кейинги бир неча hafta ичида Термиз шаҳри хориж оммавий ахборот воситаларининг мухбирларига тўлиб кетди. Вилоят ҳўжалигининг матбуот қўли-қўлга тегайди – хорижлик мухбирларнинг фаолиятини мувофиқлаштиришдан ташқари, уларга шароит яратиб бериш ҳам ана шу тажрибали журналист зиммасида. Энг муҳими, хориж журналистлари Рамазон Ашуровни яхши танишдан ташқари, негандир уни ҳўрмат қилишдан – тортинмасдан, ҳадиксирамасдан, ҳатто кўчада ҳам мурожаат қилиб, муаммосини ҳал этиб кетаверишдади.

Ана шундай пайтларда Термизнинг Ўзбекистон дарвозаси эканлиги билинади. Баъзи бир матбуот хабарларининг акси ўлароқ мамлакатимизнинг жанубий дарвозаси – Термиз шаҳрида

одатдагидай ҳаёт ўз табиий ва қувончлари билан давом этмокда: тўйлар тўхтагани йўқ; бир маҳал қарасангиз шаҳарни бошига кўтариб келин-куёнининг машиналар карвони ўтиб қолади. Ваҳоланки, мана бир haftaдан ошдики, дарё ортида – 100-150 чакирим нарида Форс кўрфазидан кўтарилган қанотли ракеталар Афғонистоннинг қатор шаҳарларини зир титратмокда.

ЖАНУБИЙ САРҲАДДАН ХАБАР

Чегара тўсиқлари Термиз шаҳрининг биқинидан ўтиб кетади. Ал-Ҳакимат-Термизий ҳазратлари зиёратига келган ватандошларимиз эса қўл узатса етар даражада яқин давлат чегарасининг тиканли симларини жуда, ҳатто жудаям яқин масофадан кузатишлари мумкин. Энг муҳими, бир қадам наридаги мамлакат тўпроғига ракеталар билан ҳўжум қилинаётган бир пайтда, Термизий ҳазратлари макбарасини зиёрат этишчиларнинг адоғи кўринмайди. Мен бу ерда чангга ботиб юрган қадимшўнос олим, кўп йиллик қадрдоним Тўхташ Ан-наевни учратиб қолдим: фаранг олимлари эски Термиз ҳаробалари ўрнида қазилар-тадқиқот ишлар

рини олиб бораётган эканлар – чой ичгани келибди. Мен бу фидойи олим билан дарё ортидаги портлашлар ҳақида эмас, қазилар чўғи қўлга киритилган ноёб илмий топилиқлар ҳақида гаплашиб кетдик – ана шу тафсилотнинг ўзи ҳам бугунги Термиздаги ижтимоий кайфиятни белгилаб берадиган битта мезондир.

Мен сизга айтсам, катта шов-шувли хабарлар илҳида Термизга қанот босиб келган хорижлик журналистлар қисқа пайт ичида зерикиб қолишди, чўнги шаҳар ва унинг теварак-атрофида ҳаёт одатдаги маром билан давом этмокда. Бўнинг устига бугун – 15 октябрь кўни Афғон тўпроғига анти-террор қўшинлари ҳам бомба ташламади. Чўнги, бу кун бутун дунёда барча мўъмин-мусулмонлар учун азиз ва муқаррам кунлардан бири саналади.

Ана шу ҳаракатнинг ўзи ҳам анти-террор қўшинлари Ислом динига эмас, террорчиларга қарши омонсиз кураш бошлаш кийин бўлган гўзал бир далилидир.

Тоҳиддин РАЗЗОҚ,
"Қишлоқ ҳаёти"
мухбири.

Термиз, 15 октябрь.

Шу йил 11 сентябр кўни АҚШда юз берган халқаро террорчилар хуружи ватандошларимизни ҳам бефарқ қолдиргани йўқ. Жамини тараққийпарвар инсониятга қарши қаратилган бу ваҳишона ҳаракатни барча ватандошларимиз қораламокда, Америка халқи билан бирдамлигини билдирмокда.

Халқаро терроризм наинки муайян бир мамлакат учун, балки бутун дунё учун ҳавфли-хатарли эканлини Президентимиз бундан бир неча йиллар олдин – Ўзбекистон XXI аср бўсағасида – китобида айтган ва инсониятни бу борада огоҳ бўлишга даъват этган эди.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Европада ҳавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг 1999 йили Истамбулда бўлиб ўтган анжуманида халқаро террорчиликка қарши кураш марказини тузиш ташаббуси билан чиққанида кўнглим бир ёришган эди. Дунё давлатлари бу ғайринисоний қўчларга қарши биргаликда курашса, халқаро террорчиларга сиққонининг ини минг тanga бўлиб кетади, деб ўйлаган эдим. Афсуски, боши тошга тегмагунча, ҳаммининг ҳам кўзи очилавермас экан.

Террорчиларнинг ватани, миллати, дини бўлмайди. Афсуски, буни ҳамма бирдай тушуниб етмас экан. Акс ҳолда,

Америкада юз бергани каби улкан фалокат содир бўлмас-ми эди.

Мен Афғонистонда хизмат сафарига бўлганман. Қобул, Мозори Шариф, Ши-биргон шаҳарларида ёруғ дунёни қўришдан умидини узган кишиларни даволашда катнашганман. Ўша пайтлари айрим беморларнинг уруш тинмаётган дунёни кўргандан кўра, кўр бўлиб қолаверганим ҳам тузуқ эди, деган ўқинларини ҳам кўп эшитганман. Ўшанда тинчликдан улғурок неъмат йўқ эканлигини терангланганман.

Шунинг учун Ўртбошимиз Ислом Каримов раҳнамолигида Ватанимизда мустахкам сақлаб турилган тинчлик ва осойишталикнинг қадрига етишимиз керак.

Ўйлайманки, Президентимиз илгари сурган гоё ва тақдирлар худдики билан халқаро ҳамжамият томонидан амалга оширилади. Бу эса халқаро терроризмни илдиш билан қўриштишда муҳим омил бўлади. Зотан, террорчилар тағ-томири билан йўқ қилинмаса, дунё бу ҳавфдан батамом холи бўла олмайд.

Ишонаманки, тараққийпарвар инсоният бу ҳавфдан қўтилиш чорасини топа олади.

Раҳмон МУҲАММАДИЕВ,
Ўзбекистон Қаҳрамони, Олий
Мажлис депутати, Термиздаги
кўз касалликлари
шифохонасининг
бош врач
(ЎЗА)

ҒАЙРИИНСОНИЙ КУЧЛАРНИНГ УМРИ ҚИСҚА

тимиз илгари сурган гоё ва тақдирлар худдики билан халқаро ҳамжамият томонидан амалга оширилади. Бу эса халқаро терроризмни илдиш билан қўриштишда муҳим омил бўлади. Зотан, террорчилар тағ-томири билан йўқ қилинмаса, дунё бу ҳавфдан батамом холи бўла олмайд.

Ишонаманки, тараққийпарвар инсоният бу ҳавфдан қўтилиш чорасини топа олади.

Раҳмон МУҲАММАДИЕВ,
Ўзбекистон Қаҳрамони, Олий
Мажлис депутати, Термиздаги
кўз касалликлари
шифохонасининг
бош врач
(ЎЗА)

Раҳматилла
МЕНГИРОВ.

ИШОНЧ

"Жамиятда инсоннинг ўрнини белгилайдиган, яшашга, яхши ишлашга иштиёқ уйғотадиган манфаатдорлик экан, дейди ховослик кекса деҳқон Абдуғаффор Муҳаммадиев.

Бунга ўзимнинг ҳаётим мисол бўла олади. Собиқ шўролар даврида чорак асрдан кўпроқ вақт ҳўжаликда катта бир бўлимнинг бошқарувчиси бўлиб ишладим. Эртаю кеч даладан келмас эдик. Лекин шўнча йил меҳнат қилиб, топан даромадимизга рўзгордан орттириб, дурустроқ иморат ҳам қурулмадик.

Мана ҳозир истиклол шарофати тўғрисида эгаси – фермерман. Менга юқоридан биров ундок қил, бундоқ қил деб бўйруқ беролмайди. Ҳаммасини ўзим билиб қиламан. Чўнги қилган меҳнатимдан биринчи навбатда ўзим манфаатдор бўламан. Шу тушунча тўғрисида меҳнат қилганлигим боис ҳозир битта эмас, бир неча иморат қуришга моддий жиҳатдан қудратим етади."

Биз Ховосда деҳқонлар, ишчилар, фермерлар ва бошқалар билан суҳбатлашганда, бор бир нарсани аналдик. Кишиларнинг ҳаётга муносабати, фикрларини бундан ўн йил, ҳатто беш йил илгаридагидан кескин фарқ қилади. Уларнинг руҳиятида ўз қўчларига, иқтисодларига, мамлакатимизнинг порлоқ келажагига ишонч ҳосил бўлган. Бу ишонч ва умид уларни боқимандалик кайфиятидан халос қилиб, эркин фаолият юритишга, тадбиркорликка, яхши яшаш учун астойдил меҳнат қилишга ундади.

Биз бунини ўшбу туманда яшаб меҳнат қилаётган тадбиркорлар фаолиятида яққол кўришимиз мумкин. Туманда 78 та ўрта ва кичик бизнес билан шўғулланувчи субъектлар ва 237 та фермер ҳўжаликлари мавжуд.

Жорий йилнинг ўтган тўққиз ойида туман бўйича ишлаб чиқарилган маҳсулотнинг 21 фоизи тадбиркорлар улушига, қишлоқ ҳўжалик маҳсулотларининг 45 фоизи фермерлар улушига тўғри келади.

Агар 1999 йилда тадбиркорларга 1500,0 минг сўмлик кредит берилган бўлса, бу йил ўрта ва кичик бизнес билан шўғулланишга жазм қилганларга 17070,0 минг сўмлик кредит берилди.

(Давоми 3-бетда)

АЗИЗ МУШТАРИЙ!

"Қишлоқ ҳаёти"

Сизга ишда,
ўқишда, оила
даврасида энг
яқин ҳамдам,
ҳамфикр ва
маслаҳатгўй.

Газетамизга
2002 йил учун
обуна бўлишни
унутманг!

Бизнинг индекс:
144.

ҒАЛАБА МУБОРАК, ТОШКЕНТЛИКЛАР!

Пойтахт вилояти деҳқонлари пахта тайёрлаш шартнома режасини муваффақиятли адо этдилар. Давлат оморларига 275 минг тонна сифатли хом ашё етказиб берилди.

Истиқлолимизнинг шонли 10 йиллиги кенг нишонланган жорий йил вилоят аҳли учун ҳар жиҳатдан қувончли келди. Пилла ва ғалла тайёрлаш бўйича давлат режаларини зиёди билан урдалаган тошкентликлар бугун пахтачиликдаги улкан зафар нашидасини ҳам сурмоқдалар. Албатта, бу муваффақиятлар ўз-ўзидан келгани йўқ. Унинг замирида изланиш, ҳалол меҳнат, деҳқончиликдаги илгор тажрибаларни изчил жорий этиш самаралари мўжассамдир. Бу ҳақда гап борар экан, бугун мамлакатимизда тадбиркорликнинг олган таърибасини пойтахт вилояти далаларида ҳам кенг қўлланилаётганини ва у қўллаб-қувватлаган яхши натижалар бераётганини ҳам алоҳида таъкидламоқ керак. Бу йил 15 минг гектар майдонда чигит плёнка остига қадалган эди. Мазкур усул асосида экилиб, парварши қилинган пахта майдонларининг ҳар гектаридан олинган ҳосилдорлик ўртача 35-40 центнерни ташкил этди. Шу ўринда пахта етиштиришда вилоятнинг ўз тажрибаси ҳам мавжудлигини, жорий йилда мазкур тажрибани тўла-тўқис жорий этишга аришганлигини ҳам алоҳида таъкидлаб ўтиш ўринлидир. Ҳўш, бу қандай тажриба? Бу ҳақда тўла тасаввурга эга бўлиш учун гапни чигит экишдан бошлаш керак. Масалан, бу йил чигитни плёнка остига қадаш ишлари 7 мартдан бошлангач 20 март кўни ниҳоясига етказилди. 28 мартдан эса 10 апрелга қадар қарий барча туманларда очик майдонларга ҳам чигитни сифатли экиб олишга эришилди. Чўнги вилоят пахтакорлари агар нав тўғри танланиб, чигит яхши сараланган ва сифатли дориланган бўлса ортиқча уруғ сарфламасдан плёнка остидагидек очик майдонларда ҳам мўлжалдаги кўчани текис ҳамда баравақт ундириб олиш мумкинлигини сўнгги йилларда тўлиқ синовдан ўтказдилар.

(Давоми 3-бетда)

ТАКЛИФ

Тупроқ унумдорлигини оширишда маъданили ўғитларнинг аҳамияти катта. Лекин жохон агрокимё олимлари уларни органик ўғитлар билан қўшиб беришганлигини юқори натижаларга эришиш мумкинлигини алоҳида эътироф этадилар. Зеро, бу кўп йиллик тадқиқотларда ўз исботини топадилар.

ОЛДИНГДАН ОҚҚАН СУВНИНГ ҚАДРИ ЙЎҚМИ?

Тупроқдаги органик моддаларнинг аҳамияти ва уларни қўллайтириш муаммолари тўғрисида

Чўнги органик ўғитлар таркибида ўсимлик учун зарур бўлган ҳамма элемент ва моддалар мавжуд. Қолаверса, улар тупроқ таркибидagi қийин эрийдиган фосфорини ўсимлик осон ўзлаштирадиган турга айлантиришда муҳим аҳамият касб этади.

Шундай экан, уларнинг республикамиз тупроқларида миқдори қандай деган савол тўғрисида табиий.

(Давоми 3-бетда)

"УМРНИ ЗОЕ ЭТМА, МЕҲНАТ ҚИЛ..."

Алишер Навоий номидаги Самарқанд Давлат университетининг профессори, филология фанлари доктори, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг аъзоси Сайдулла Мирзаевага мурожаат этиб, бир неча саволга жавоб беришларини илтимос қилдик. Қуйида ана шу суҳбат матнини эътиборингизга ҳавола этамиз.

-Муҳтарам дона, аввало кутлуг 70 ёшини қаршилаганингиз муборак бўлсин. Умрингизга барака.

-Раҳмат, соғ бўлинг...

-Тахририятимизга хўш келибсиз. Мулоқот аввалида "5" рақамига сизнинг изохингизни билмоқчи эдик. Қолаверса, сизни воёга етказган қишлоқингиз, ўзига хос муҳит хусусида ҳам гаплашсизми?

-Маълум. "5" қалғидир маънода кайфиятни кўтарувчи рақам. Лекин тегрангизда баъзан "3" ва "4"лар ҳам учраб турадики, уларга дуч келмай туриб "5"нинг қад-қийин. Энди кичкинчи

БЕШИНЧИ ҚАВАТДА
БЕШ ДАҚИҚА СУҲБАТ
саволининг қисмига ўтдикан бўлсак, мен ўрта Чўл бағрида, Самарқанд вилоятида жойлашган ва қадимий бой тарихга эга бўлган Қарнаб ота қишлоғида туғилганман. Қадим-қадимдан чорвадорлар юрти бўлган Қарнаб отада ҳамма нарсга гўзал, ақойиб. Қарнаб отага борсангиз камтар, доно ва ҳазилкаш одамлар билан мириқиб суҳбатлашиб, ҳузур қиласиз. Чўлнинг шифобахш хавосидан тўйиб-тўйиб нафас олиб дарддан халос бўласиз.

Қарнаб отадан ўтмишда бўлганидек, сўнгги даврларда ҳам қўллаб ақойиб инсонлар: машҳур чорвадорлар, ўз касбининг моҳир устаси бўлган тадбиркорлар, заҳматқаш олимлар, шифокорлар, шоирлар, журналистлар етишиб чиққан. Мен ана шу қишлоқда таваллуд топаганим билан доим фахрланаман ва бу табарруқ манзилни, ҳамқишлоқларимни мудо соғиниб яшайман.

(Давоми 4-бетда)

КЕЛГУСИ СОНДА:

АҲВОЛГА ҚАРАБ
ТОШ ҚҲЙИНГ

"МАШЪАЛ" СЎНИБ
ҚОЛМАСИН

ҚҲЁШГА ТАЪЗИМ

ОГОҲЛИК ЙЎЛДОШИМИЗ БЎЛСИН

2001 йил 11 сентябр куни АҚШнинг Нью-Йорк ва Вашингтон шаҳарларида содир этилган террорчилик ҳаракатлари бозини бир давлатларгагина эмас, бутун жаҳонга, инсониятга қанчалик жиддий хавф туғдиришини дунё аҳли англаб етди.

Бугунги кунда АҚШ раҳбарлигидаги иттифоқчи кучлар ҳақли равишда халқаро террористик уюшма раҳбари ва ҳомийси Усама бин Ладен, уни ва дерли барча террористик ташкилотларни панохда асраб келаётган Афғонистондаги Толиблар режимида қарши зарбаларни бермоқдалар.

Мамлакатимиз раҳбарларининг имкониятлардан келиб чиқилган ҳолда террорчиликка қарши курашаётган АҚШ давлатига бу йўлда ёрдам кўрсатаётганини бутун халқимиз жуда яхши тушунган ҳолда тўла маъқулламакда.

Мухтарам Йўлбошчимизнинг шу йилнинг 5 октябрида Ўзбекистон ҳукуматининг халқаро терроризм ўчоқларини йўқ қилиш борасидаги ҳаракатлари юзасидан берган баёноти ва шу масалада ЎЗА муҳбири билан суҳбатлари факатгина халқимизнигина эмас, балки Ер юзидаги барча тинчликсевар кишиларнинг юрагига туйғуларини ифодалади.

"Қилимиш-қидирмиш" деганларидек, ўз Ватани ва халқига қарши бош кўтарган ҳар бир ноқуру Аллоҳ иродаси билан жазага маҳкум эканлигини бугунги кунда ҳаётнинг ўзи кўрсат-

моқда.

Шу сабабли ҳам, бўлиб ўтаётган воқеалардан фарзандлари келажагини, тақдирини ўйлаган ҳар бир ота-она тегишли хулоса чиқариб олишлари керак. Бундан ташқари диний-экстремизм ва терроризмга қарши кураш фақат ҳукуматнинг, давлат ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг иши деб фўқаролик бурчини унутмаётган ёки шу масаладаги ишига панжа орасидан қараётган кишилар бефарқлик ва масъулиятсизлик қанчалик оғир оқибатларга олиб келиши мумкинлигини ёдидан чиқармасликлари

лозим.

Шу ўринда муҳтарам Йўлбошчимизнинг куйидаги сўзларини теран тушуниб олишимиз зарурдир: "Оқ-қорани", дўст-душмани танинмайдиган халқимиз дин нимаю сохта ақидалар нимагини, ким пок ниятли ҳудудий инсоню ким мунофиқ рижор эканлигини яхши билади. Таассуфки, баъзан ислом дини ва ислом фундаментализми ҳақида гапирганда бу икки тушунчани бир-бирига аралаштириб юбориш ҳоллари учрамоқда. Маълумки, ҳозир дунёда 1 миллиард 300 миллион одам ислом динига эътиқод қилади. Муқаддас ислом динини никоҳ қилиб манфур ишларни амалга ошираётган аллақандай мутаассиб кўчлар, табиийки, ер юзидаги барча мусулмонларнинг руҳий олами ва дунёқарашини белгилай олмайди".

Абдумалик ЭСОНОВ,
хуқуқшунос.

БАЛОНИНГ ЎРДАСИ ЙЎҚ ҚИЛИНИШИ ШАРТ!

Тарих гувоҳ, азал-азалдан дунёнинг қайси-қайси бурчагида машъум ҳодисалар рўй берганилиги аён.

Ушбу таҳликали ўй баъзи-баъзида ҳаёлимиздан кечиб, ўтган саккиз ойдан зиёдор муқддат тинч-осойишта ўтаётганлигига ич-ичимиздан шукроналар айтиб юргандик.

Афсус, бир ой муқаддам Американинг Нью-Йорк ва Вашингтон шаҳарларида террорчи газандалар кўли билан амалга оширилган кўпуровчилик ҳаракати мунофиқона из қолдирди. Террорчининг касби заҳар соч-

моқ, ниш урмоқдан иборат. У тинчлик кушадаси, Афғонистонда ўрнашиб олган қабиҳ ниятли тўдаларнинг илонлар ўрдаасидан фарқи йўқ. Биринчи рақамли террорчи деб аталадиган "илон"

МУНОСАБАТ

ўргатувчи" ўрдабошининг умри бир кун келиб ўз маслакдошлари қўлида мажқаланиш аниқ.

Президентимиз Ислам Каримов "Афғонистонда тинч бўлса бас, менга бошқа ҳеч нарсанинг кераги йўқ", дедилар. Биз ҳам ўша гап та-

рафдоримиз. "Кўшнинг тинч – сен тинч" деганлар. Террорчи жангарилар ўз жазоларини оляптилар. АҚШ шундай йўл тутишга мажбур бўлди. Илонлар ўрнашган ўрдалар йўқ қилиниши лозим. Шундагина ерли аҳоли ҳам, Афғонистонга қўшни мамлакатлар халқлари ҳам ашаддий ҳавфдан қўтилибдилар.

Гулчехра НАВРЎЗОВА,
Қахрамон она,
Шофиркон туманидаги
"Наврўз" фермер
хўжалиги раҳбари.

"ТАХТАКЎПИР"НИНГ КУНГАБОҚАР ЁҒИ

Икки йилдан буйи узлуқсиз давом этаётган сув тақчиллиги Тахтакўпир туманида жуда кўплаб салбий оқибатлар келтириб чиқазди.

Мамлакатимизнинг йирик шолчилик минтақаси ҳисобланган туманда экин майдонларининг 90 фоизи экилмасдан қолиб кетди. Ана шундай гоят мураккаб шароитда ҳам баъзи тадбиркорлар муаммоларини енгиб ўтиш йўлларини топпоқдалар.

"Тахтакўпир" ширкат хўжалиги бошқаруви раҳбари, Олий Мажлис депутати Ағитой Одиловнинг ўй-хаёлини сув тақчиллиги келтириб чиқарган мушкулотларни енгиб ўтиш чулға олган эди. Аниқ ҳисоб-хиссислар билан тадбиркорлик китоблар, мутахассислар билан бир марта шўри ювилган ерларга кунгабоқар экишга ва ундан ёғ оладиган корхона қуришга қарор қилинди.

Дастлаб уруғлик келтирилди. Ёғ олишга кунгабоқарнинг қора нави тўғри келиши эътиборга олинди. Сифатли тайёрланган 90 гектарга ана шу нави уруғлик экилди.

Америка Қўшма Штатларининг "Платинум партнерс ИНК" корпорациясининг Қорақалпоғистон Республикасидаги "Плат-тас" корхонаси ҳамда "Инвеспрокт" инжиниринг фирмаси директори Фуломжон Йўлдошев билан ҳамкорликда тузилган шартномага биноан ёғ ишлаб чиқарувчи корхона қурилиши жадал бошлаб юборилди. Иншоот кунгабоқар урим-йғимни бошланган пайтда фойдаланишга топширилди. Шундай қилиб, янги корхона дастлабки махсулотни ишлаб чиқара бошлади.

Бу ерда йилга 1200 тонна ёғ, 3600 тонна кунжа, 70 минг донга ҳўқалиқ совуни тайёрлаш режалаштирилган. Бунинг учун имкониятлар бор, чунки туманининг бошқа хўжаликларига ҳам 115 гектар ерға совуни кўп талаб қилмайдиган кунгабоқар экилганди.

Туман деҳқонлари ва қишлоқ хўжалиги мутахассисларининг ниятлари катта: келгуси йили, насиб қилса, кунгабоқар етиштириш 5 минг тоннага етказилади.

Абдурахмон ИСКАНДАРОВ,
"Қишлоқ ҳаёти" муҳбири.

ИШБИЛАРМОНЛАР ДИҚҚАТИГА!

2001 йилнинг 1 октябридан бошлаб

Тадбиркорлик билан шуғулланмоқчи бўлган барча шахслар ўз ишларини давлат рўйхатидан ўтказиш учун туман ва шаҳар ҳокимликларига «бир идора орқали» шаклида махсус ташкил қилинган бўлимларига қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак:

- акка тартибдаги тадбиркорлар учун 4 та ҳужжат: давлат рўйхатидан ўтказиш тўғрисида ариза;
- 3х4 ўлчамли иккита фотосурат; рўйхатдан ўтказиш йўғимининг тўланганлиги ҳақида банк ҳужжати; муҳр ва штамп эскизлари (уч нусхада) ҳамда паспорт;
- юридик шахслар учун 6 та ҳужжат: ариза; корхона таъсис ҳужжатларининг нотариал тасдиқланган икки асл нусхаси; тадбиркорлик субъектининг почта манзил-лини тасдиқловчи ҳужжат; рўйхатдан ўтказиш йўғимининг тўланганлиги ҳақида банк ҳужжати; фирма номи тўғрисидаги гувоҳнома; танлов комиссиясининг ер участкаси бериш ҳақидаги баённомаси, бизнес-режа нусхалари; муҳр ва штамп эскизлари (уч нусхада).

Солиқ инспекцияси, статистика органлари ва Ички ишлар бошқармасининг тегишли бўлимларида ҳисобга қўйиш ва руқсат олиш ишларининг ҳаммаси рўйхатдан ўтказиш идоралари томонидан амалга оширилади.

Ариза берилган кундан эътиборан, акка тартибдаги тадбиркорлар 8 кунда, юридик шахслар ва фермерлар 12 кунда тўлиқ таъсис ҳужжатларини ўз қўлига оладилар.

Рўйхатдан ўтказиш идораларига топшириладиган таъсис ҳужжатларини туман ва шаҳар товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палаталари ёки консалтинг фирмалари тайёрлаб берадилар.

Осуда тонг отади. Пахтакор пахтазорга, чўпон яйловга, галлакор дон экиш учун даласига, богдон богига, ишчи корхонасига отланади. Бу оддий, одатий ҳол. Шу оддийлик орт-тида улкан ният бор.

У ҳам бўлса – яратувчанлик. Ана шу яратувчанлик учун эса юртда тинчлик-осойишталик бўлиши керак.

Нисбатан ёш давлатимиз, қаддини тиклаётган халқимиз Америкадан олдинроқ террорга дуч келган эди. Ҳозир гап бунда эмас. Гап давлатимиз раҳбари ўртага ташлаган тақдирлари, инсоният дуч келиши мумкин бўлган хавф-хатарлар ҳақидаги башоратлар нечоғлиқ тўғри эканлигини

ҳаёт кўрсатиб турганлигида. Қолаверса, гап сиебат майдо-нида ўз сўзи, ўз мустақил қарашини, ўз йўли бўлганини айрим кимсаларнинг қўрол-маётганидадир.

КЎНГИЛДАГИ ЁЛҚИН

ТУЙГУ

Ўз кўйингдан чиққан илон чақаман деб турса, уни панохда сақлаб келаётганлар дунёнинг турли бурчакларида бегуноҳ одамлар умрига (Америкада 11 сентябр кунги фожевани эсланг) зомин бўлаверса, мустақил давлат, ғурури халқ сифатида Ўзбе-

кистон ўз сўзини айтишга ҳақлидир.

Мустақил бўлганимиздан сўнг биз барчага бағримизни кенг очган эдик. Ушанда ҳиши ниятли инсонлар билан бирга ичи қора муртадлар ҳам юртимизга кириб келгани, улар турли ёвузларни тарғиб этгани бугун ҳаммамизга аён. Ушалар қармоғига илинган бир ховуч телбалар бугун Афғонистонда дайдиб юришибди.

Биз эса ҳўшёр тортиқ, оқ-қорани ажратиб олдик. Эндиликда ҳар хил ғоялар, ахборий ўйинлар бизни чағитолмайди. Зеро озоод юртининг одамларида ғурур уйғоқ, фикр уйғоқ. Ана шу ғурур орт-тида улкан нафрат бор. Бу нафратдан террорчилар қочиб қўтулолмайдилар.

Тоҳир ДОЛИЕВ

ТЕРРОР МИЛЛАТ ТАНЛАМАЙДИ

Шиддат сўронларга тўла ХХ асрни мазийга узатиб, янги асрни покиза орзу-умидлар билан қарши олмаганимиз-ди? Жиноятчилик, терроризм, уруш қанқ бедаво офатлар ҳам ўтмишга айланиб қолишини чин дилдан истамаганимиз-ди?

Йўқ, биз кутган мўъжиза рўй бермади. Оммавий ахборот воситалари орқали сайёрамизнинг оловли нуқталарида кечаётган талотўплар ҳақидаги одатий хабарлар ҳам энди негадир кўпчилигимизнинг сергаклантирмай қўйган. Яқин шарқда қирқ йилдан буйи шу мижоро. Афғонистонда чорак асрдан бери уруш. Чеченистонда ҳам етти-саккиз йилдирик, қон тўқийи.

Бироқ, 11 сентябр тонгига АҚШнинг ғўзал шаҳарларида содир этилган муҳиш террорчилик барчанинг қалбини беҳад ларзага солгани табиий. Яқиндагина, пойтахтимизда рўй берган феврал воқеаларининг дардли асоратларидан ҳали халос бўлганимизча йўқ. Кейинчалик содир бўлган Сарисий, Узун фожевалари.

Фожеа ҳам замон, макон, миллат, дин каби тушунчаларни тан олмайди. Катта-ю кичикда, мўймину гайридин, барчасида уруқ бор. Бугун жигарбандидан жудо бўлган америкалик она кеча фарзандининг мотамида бағри садпора бўлган ўзбек аёлидан ҳам дард чекмайди. Бир ой илгари юз берган даҳшатли фожеа нафакат АҚШ, балки, бутун жаҳонни қайғуга солди десак, ян-

глишмаймиз. Шу билан бирга "Террор" балосининг қанчалар урчиб бораётганидан, унга қарши оёққа қалқиб фўрсати аллақачон етганидан барчамизни оғоҳ этди.

АҚШ каби номдор, дунёда юқори маўқега эга бўлган қудратли давлатда қўла-қўлдузи содир этилган бу улкан жиноят эртага яна бошқа бир давлатда эб бермаслигига ким қафолат беради. Афсуски, ҳеч ким. Ёвуз ғуруҳ-

ИЗХОР

лар эса шу билангина ўз қонли қилмишларига чек қўймасликлари шўб-ҳасис. Айни пайтда барчанинг диққат-эътибори ён қўшнимиз Афғонистонда кечаётган воқеаларга қаратилган. Бу ерда бир неча кундирик, ваҳший террорчиларнинг уяларига ҳўжум операциялари амалга оширилмоқда. Ҳа, жабр-зулм, ҳиёнат ҳеч қанчон жавобсиз қолмайди. Юртбошимиз мазкур воқеалар муносабати билан билдирган баёнотда ҳам, кечагина ЎЗА муҳбирининг саволларига берган жавобларида ҳам бу курашда ҳеч ким четда турмаслигини қайта-қайта таъкидлади. Чиндан ҳам бу каби хунрезлик тақрорланмаслиги учун бутун жаҳон тинчликсевар кучларидан ҳамжиҳатлик, ақдйлик, сергаклик талаб этилади. Инсоният уруш оловини ёқнишга қарши бир ёқадан бош чиқариб оёққа турмас экан. ТИНЧЛИК аталмиш бебаҳо неъматни бутун сайёрамиз аҳли тенг баҳам қўла олмайди.

Наҳид ҒАФОРОВ,
филология фанлари
номзоди, доцент.

ЯХШИ ХАБАР

МАРКАЗ ИШ БОШЛАДИ

Нукусда иш бошлаган Қорақалпоғистон Республикаси туғма ногиронларни тиклаш марказининг тақдиримот маросими ўтказилди.

Бугунги кунда республикада 374 мингдан зиёд болалигидан ногирон бўлиб қолганлар ҳисобга олинган, деди марказ бошлиғи Рўза Қўлмуродова "Туркистон-пресс" муҳбирига. Марказнинг асосий вазифаси туғма ногиронларга нафақат моддий, балки маънавий ёрдам кўрсатишдан иборат. Шу кунгача Шуманай, Мўйноқ туманларида, Нукус шаҳрида марказ бўлимлари очилди.

Р.Қўлмуродованинг таъкидлашича, АҚШнинг халқаро ҳамкорлик ташкилотини, "Қорақалпоқтўғунов", "Қорақалпоқсавдо" ҳамда "Кафе-Нукус" ташкилотлари марказга яқиндан ёрдам бермоқда. Марказ қошида шўбба корхонаси очилиб, 10 нафар болалигидан ногиронлар "Платтас" корхонасига ишга жойлаштирилди. Шунингдек марказда маданий-маиший хизмат кўрсатиш цехларини очиб режалаштирилмоқда.

"Туркистон-пресс"

Мамлакатимиз мустақиллигининг ўн йиллиги арафасида Қўнондаги Механика хиссадорлик жамияти қошида "Факел" Ўзбекистон-Россия қўшма корхонаси ишга туширилди. Қўшма корхона асосан нефть ва газ саноати тармоқлари учун йигирма турдаги юқори босимли жўмрақлар ишлаб чиқариш имкониятига эга.

Ҳозиргача қўшма корхона жамоаси 40 минг долларлик қийматдаги махсулотни экспорт қилди. Айниқса, россиялик бюнртмачилар уларнинг сифатига юқори баҳо бермоқдалар.

СУРАТДА: кичик корхона ишчилари Дилшод Носиров ва Даврон Султонов махсулотларни кўздан кечирмоқда.

Шўхрат ОЛИМОВ ва Муқимжон ҚОДИРОВ (ЎЗА) олган сурат.

КИСҚА САТРЛАРДА

ТАДБИРКОРЛАРГА ГРАНТ

Оғир экологик вазият ва сув тақчиллиги таъсирида фарақий юритаётган қорақалпоқ тадбиркорларига Осиё тароқийёт банки ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш ва аҳолини иш билан таъминлашлари учун 2750 минг АҚШ доллари миқдориди кредит гранти ажратди.

МУҲАММАДСОБИР АЙТИМОВ СОҒЛОМ АВЛОД АСОСЧИЛАРИ

Наманган тумани Тошбулоқ "Тола" хиссадорлик жамияти "Она ва бола" давлат дастурини изчил амалга оширмоқда. Боиси, яқинда корхонадаги 70 нафардан ошқ хотин-қизлар қайта тиббий қўриқдан ўтказилдилар ҳамда улар орасида камқонлик ва бошқа турли хил хасталикларга қалинганларини даволаш учун зарур дори-дармонлар сотиб олинадиган бўлди.

Б.ҚЎШМОНОВ.

БУНИ ХАЁТ ДЕЙДИЛАР...

АФСҮС

Собир муаллим шохбекатда қишлоққа қайтиш учун улов қутиб турганида, ёнгинасига яшил "Дамас" келиб тўхтади. Машина салони йўловчиларга тўла, фақат ҳайдовчининг ёнида бўш жой бор эди:

-Узунқишлоққа кетасизми?
Муаллим машинага ўтирди. Қараса, ҳайдовчи ҳам бегона эмас. Ўзининг шоғирдларидан, қўшни қишлоқлик Ҳамид қас-собнинг ўғли экан. Бироқ, ҳайдовчи ёнидаги йўловчига унча эътибор ҳам бермади. "Танимади, шекилли, - уйлади Собир муаллим, - шунисиям дуруст, бўлмаса йўл ҳақини бераётганим-да анча нуқолай ахволга тушиб қолади". Ишқилиб, барака топсин, тирикчилик-да!

-Ўғлим, шу ерда тўхташиб юбор!

Орқадан аёл кишининг овози эшитилгач, машина йўл четига тўхтади. Аёл пул узатди.

-Хола, бу пулингизга pista олиб чақаманми? – норози оҳанда тўғиллади йигит.

-Бор пулим шу, айланай. Бозордан майда-чўйда қилиб пулимни соб қилдим.

-Бу мени қизиктирмайди. Яна юз сўм тўланг!

Собир муаллим энди чидаб туролмади:

-Хўв ука, юз сўм билан бойиб қолармидинг?! Одамга савоб ҳам керак.

-Э, малим! Менга ўргатманг, ўзим биламан нима қилишни! Муаллимнинг бошига мушт тушгандек бир қалқиб кетди. Кўз олдини хира парда қоплади.

-Ҳайда машинангни, - деди ҳорғин товушда, - мендан оласан қолганини.

Иқбол Ҳумоюн

КЕЧ УШАЛГАН ОРЗУ

Бахтиёр билан Мухаббат ёшлигидан бир-бирларига кўнгил қўйган эдилар.

"Икки ёш турмуш қуришга аҳду паймон қилишиб, йигит ўз ниятини ота-онасига айтди.

Улар эса ўз навбатига қизнигиға совчи юборишди. Аммо қизнинг отаси уларга қизини беришни лозим кўрмади. Йигит тараф қизи борнинг ноизи бор деб ўйлашиб, яна бир неча бор қўлчиликка боришди.

Лекин қизнинг отаси ўтиб кетган эски бир гинани кўзгаб, "Уларга берадиган қизим йўқ" деб сўзида қатъий туриб олди. Ноилоҳ. Ҳаёт давом этаверади. Йигит бошқа қизга ўйланди. Қиз ҳам узроқроқ жойга турмушга чиқиб кетди. Қисмат экан, йигит уйланган аёл икки фарзандни дунёга келтиргандан сўнг оғир тузалмас дардга қалиниб, оламдан эрта кўз юмди. Бахтиёр болаларини воёга етказмагунча уйланмади. Қизларини узатган жуда ёлғизланиб қолди.

Бир куни қўшни туманда яшайдиган ошниси – энди ёлғиз яшашни бас қил, уйлан, бизнинг қишлоқда бир бева аёл бор. Эри бир неча йил аввал автотранспорт ҳалокатида ҳалок бўлган, деди. Ўзимиз ёлғизликдан қийналиб юрган эканми, Бахтиёр хўп деди.

Эртасига улар ошнасининг қишлоғига боришди. Ўртага бир қайовонини қўйишиб бева аёл билан учрашишди.

Уни кўриб Бахтиёрнинг ҳўшидан ажралишига сал қолди. Чунки бева аёл – унинг ёшликдаги севгилиси Мухаббат эди. Раззоқ БОТИРОВ, Янгийўл тумани.

"ЕТСА МОЛИМИЗ, ЕТМАСА..."

Шифокор ҳузуридаги кимсага бош-оёқ разм солиб чиқди. Кейин олдидаги қоғозларни титқилаган киши бўлиб гап бошлади:

-Билсангиз керак, шифохонамиз ҳусусий. Бизда аввал пул тўланади, кейин даволаймиз.

Одмигана қийинган, қишлоқдан келгани кўриниб турган Хуррам ака синиқ овозда:

-Биламан дўхтир, - етса молимиз, етмаса... - деди-ю, негадир анча жим қолди, - ўғлимни тўзатиб берсангиз бас. Аҳволи жудаям оғир!

-Операция қиламиз, - деди совуққонлик билан шифокор. - Фақат унча қимом-китобни тўғирлашингиз керак.

Шундан кейин у хизмат наркини айтди. Хуррам ака анча ўйланиб қолди. Ҳазилакам пул эмас-ку, ишқилиб, ўғли тузалса бўлди. Маҳалла-қуй, қариндош-уруғ қараб турмас. Бироқ, уйга бориб келиш.

-Дўхтир, ҳозир ёнимда бунча пул йўғийди, уйга бориб келишим керак экан-да!

Хуррам ака умидланиб дўхтирга тикилди.

-Бу ёғи сизнинг ишингиз, - яна бояғи оҳангдаги овоз янгради. - Ўғлингиз бизда ётиб туради. Илоҳи борица тезроқ етказинг. Кейин операцияни бошлаймиз.

Хуррам ака ноумид оҳангда қабулхонадан чиқди. Биров ўғли ётган палатага кириб жигарбандидан ҳалол олди:

-Дадажон, - мўлтиради ўғли, - бу ерга ўзимни ташлаб кетманг, қўрмаман.

Уйлаб ўтиришга фўрсат йўқ эди. Ўғилчасини юпатган бўлди-да, палатадан ўқдай отилиб чиқди. Қишлоқдан етарлича пул топиш осон кечмади. Эҳ-хе, шўрлик Хуррам ака қимларнинг эшигига бош эғиб бормади. Яхшиям Салим савдогар жонига оро кирди. Айтган миқдордаги пулни топиб берадиган бўлди. Фақат... "процент"га! Наҳора, боласи тузалиб кетса бўлди-да! Пул топилади.

Шаҳарга одатдагидек автобусда эмас, таксида жўнади. Юраги тинимсиз дўқиллайди. Йўли унмаётгандек тўлояди, гўё...

Ж.РУСТАМОВ,
Самарқанд вилояти.

(Боши 1-бетда)

Хозирги вақтда туманда 41 та фирма, 16 та кичик ва 3 та ўрта тадбиркорлар ташкил қилган корхоналар мавжуд бўлиб, бу корхоналарда мингдан ортиқ киши иш билан банд.

Туманга хорижий сармояларни жалб этиш, экспорт салоҳиятини ошириш, аҳолини иш билан таъминлаш мақсадида Республика "Барака" лизинг компанияси билан ҳамкорликда "Мустақиллик" кичик корхонаси ишга туширилди. Бу корхона суткасига 2 тонна сутни қайта ишлаб, олти хил турдаги маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

Иқтисодий ислохотларни амалга оширишда тадбиркорлик фаолиятини ривожлантириш алоҳида аҳамият касб этади, - дейди туман ҳокими Рустам Турдиев. - Бунинг учун тадбиркорлик билан шуғулланувчида ўзи бошлайётган ишнинг келажагига ишончни уйғотиш керак. Шундагина бу соҳада маълум бир самарага эришиш мумкин. Мен ҳар ойда бир кун тумандаги тадбиркорлар, хусусий корхона эгалари билан учрашаман. Мутахассислар билан биргаликда уларнинг бизнес-режалари билан танишиб, зарур бўлса, маслаҳат ва амалий ёрдам берамиз, уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаймиз.

Бир кун қабулхонамга Расулжон ака деган

Яхшиси, сизга банкдан минни кредит олиб берайлик. Ушбу сармоя билан керакли жиҳозларни сотиб олиб, қўғонда автомобилларга хизмат кўрсатувчи устакхона очинг".

У киши таклифидан хурсанд бўлиб кетди. Хозирги кунда Расулжон аканинг устакхонаси эл қорига ярамоқда. Ўзи эса қишлоқда ўзига тўқ хонадон соҳибларидан бирига айланган.

Туман маркази бўлиш Фарход қўғони кўчаларидан борар эканмиз, эътиборимизни жалб этган нарсас - кўчаларнинг озода, ораста эканлиги бўлди. Бирор жойда ахлат уюмини ёки қаровсиз қолган биноларни кўрмайсиз. Тумандаги Боймуродобод, Чирой, Қўғирбой ва бошқа қишлоқларда ҳам шундай манзарога дуч келдик.

Кейин билсак, туман ҳокимлиги аҳоли истиқомат қиладиган жойларда озодаликка, тозалikka эътибор бериш тўғрисида махсус қарор чиқариб, тозалikka мутасадди идораларни, фуқаро йиғинларни раислари ва маҳалла оқсоқолларини бу ишга масъул қилиб қўйган экан. Туманда "Обод маҳалла" ташкилоти ўтказиб турли хил асосий ободончилик ишларининг янада яхши йўлга қўйилишига бир рағбат экан.

Истиқлолга эришимиздан кейинги йилларда Ховосда қатор замонавий ва қулай ижтимоий-маданий, маъийш мазмулар фойдаланишга топширилди. Биргина 2001 йилнинг тўққиз ойида 455,3 миллион сўмлик қурилиш ишлари бажарилди.

Бу йил қурилиб халқнинг муқаддас зиёратгоҳига айланган "Хотира майдони"га ҳамма ҳам ҳавас қилса арзийди. Ёки туманда спортни ривожлантириш мақсадида барча қулайликларга эга спорт мазмуининг қурилиши учун миллион сўмга яқин маблағ сарфланди.

Ободончиликнинг асосий омилли аҳолининг яшаш, турмуш тарзини кўтариш билан боғлиқ. Бунда эса аҳолини тоза ичимлик суви ва табиий газ билан таъминлаш асосий ўрин тутди.

Кейинги йилларда 87 километрик газ ва 10 километрик тоза ичимлик суви қувири тортилиб, фойдаланишга топширилган. Ховос тумани вилоятнинг энг чет чегара ҳудудида жойлашган бўлишига қарамастан, бу ерда яшовчи аҳоли дунёнинг исталган бурчаги билан телефон орқали гаплашиш имкониятига эга. Чунки бу ерда 1024 рақамли янги замонавий телефон станцияси қуриб ишга туширилди. Шунингдек, бешта сўзлашув бўлимлари ташкил этилди.

Кейинги уч йил ичида туманда тиббиёт, маориф ва маданият соҳасида қилинган ишлар ҳам, авваламбор, истиқлол шарофати, қолаверса, ховосликларнинг юрт ободлиги, эл фаровонлиги йўлида қилаётган изчил сай-ҳаракатларидир. Яхши ният билан қилинган ишларнинг самараси эса туманининг қўғон ва қишлоқларини таниб бўлмас даражада ўзгартириб юборди. Шунинг учун бугунги кунда Ховосга ҳамма ҳавас қилмоқда.

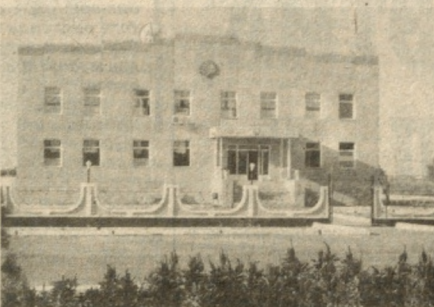
Мустақиллик улугъ неъмат эканлиги, у юртга, элга нима берганлигини шу биргина Ховос туманида амалга оширилган ишлар мисолида ҳам кўриш мумкинлигига ишонч ҳосил қилдик.

Мамлакатимиздаги ислохотларни амалга ошириш учун одамларнинг ҳуқуқий онгини ва ҳуқуқий маданиятини ўстириш жуда зарур. Ҳар бир одам ўз ҳуқуқини билиши лозим ва зарур пайтда шу ҳуқуқни унун қўрашсин. Чунки ҳақ бўлиб ноҳақлик жабрини тортмасин.

Ҳокимимиз фермер билан учрашадими, тадбиркор ёки ижарачи биланми - уларни ўз ҳуқуқи учун қўрашшига даъват этади, - дейди "Туркистон" ширкат ҳўжалигининг бош пудратчиси Ойимхон Нурматова. - Ҳўжалик билан тузилган ички шартномалар икки томоннинг ҳам ҳақ-ҳўқуқларини тенг ифода қиладиганми ёки режадан ортиқча етиштирилган ҳўсил учун қандай ҳақ тўланишини билиш-билмаслигимиз билан қизиқади. Зарур бўлганда ҳақимизни қонуний ундириб беради.

Тан олишимиз керак, - дейди яна ховослик тадбиркор сўхбатдошимиз. - Кўпгина асабузарликлар, бақир-чақирлар, оворою сарсонгарчиликлар ўз ҳўқуқларимизни яхши билмаслигимиздан келиб чиқади. Айниқса, бозор иқтисодиёти шароитида етарли ҳўқуқий билимсиз қўзланган максдага эришиш мўшкул.

Ховос туманида иқтисодий ислохотларни қўқурлаштиришда асосий эътибор ишловчиларнинг ҳўқуқий билим даражасини оширишга қаратилганнинг гувоҳи қилади. Ҳўқуқни муҳофаза қилиш идоралари ҳам, маънавият ва маърифий ва бошқа жамоат ташкилотлари ҳам меҳнатқашлар билан ўтказган турли ўрачушларда асосий мавзу ҳўқуқий билимини оширишдир. Ҳар ойда бир марта тадбиркор ва фермерлар иштирокида ўтказилаётган "Қонун ва биз" деб номланган семинарлар самараси ижобий бўлаётир.

Қилинаётган ишлар натижасида бугунги кунда ховослик фермер ёки тадбиркор осонлик билан алданиб қолмайди. Шунингдек, туманда ташкилот ва ҳўжаликларга тайинланаётган раҳбарнинг авваламбор ҳўқуқий билим даражаси эътиборга олинар экан!

Раҳбар нафақат тадбиркор, балким етарли даражада ҳўқуқий билимга эга бўлиши ҳам керак, - дейди туман ҳокимлиги ташкилий ишлар ва кадрлар бўлимининг мудир Х.Тўракулов.

Туманда қонунчилиқни мустақамлаш йўлида олиб борилаётган бундай ишларга ҳоким Р.Турдиев бош-қош. Чунки Рустам аканинг асл мутахассислиги ҳўқуқшунос. Ҳўқуқшунослик фанлари номзоди деган илмий уновни ҳам бор.

Қаерда бурч ва ҳўқуқ тенг даражада тушунилса, уша ерда адолат барқарор бўлади. Бу ҳақиқатни нафақат ағлаб етиш, балки ховосликларга ўшаб жойларда қонун устиворлигига эришиш учун ҳаракат қилиш ҳам зарур.

Абдураззоқ КАРИМОВ, "Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

ЕТТИ ИҚЛИМДАН БИР ШИНГИЛ

КАМПАНИЯ ҲАЛИ ТУГАМАЙДИ

АҚШ президенти Жорж Бушнинг билдиршича, айна дамда олиб борилаётган антитеррор кампанияси 2003 йилга қадар давом этиши мумкин.

Америка ҳамда унинг иттифоқчилари бутун инсониятга ҳавф тўғдираётган бундай ёвузликни батамом йўқ қилиш учун барча қораларни кўради. Афғонистонда олиб борилаётган ҳарбий ҳаракатлардан асосий максдад эса Усама бин Ладен раҳбарлик қилаётган "Аль-Қоида" ташкилотини йўқ қилишдир. Шунингдек, Буш "Толибон" ҳаракати томонидан қўйилган, ҳақиқатан ҳам бин Лоденнинг 11 сентябрдаги фожиада айбдорлигини исботловчи далиллар қўрсатилган, у бирорта бетараф давлат судида судланиши ва бунинг эвазига АҚШ ҳозирги бомбардимонларини тўхтатиши лозим, мазмунидаги таклифини рад этди.

УКРАИНА АЙБИНИ ТАН ОЛДИ

Россия ҳўкумати комиссияси раҳбари Владимир Рушайлонинг маълум қилишича, ТУ-154 йўловчи самолётига зенит ракетаи келиб урилиши туфайли фожиа содир бўлган.

Шунингдек, айнан шу кун Украина ҳаво ҳўкумини мудоффаа тизими ўқув машғулотлари ўтказаятган эди. Расмий Киев ҳам ушбу айбловни тан олди ва бундай кўнгилсиз ҳодиса Россия-Украина муносабатларига таъсир ўтказмаслигига умид билдирди.

Маълумки, 4 октябр кўни Тел-Авивдан парвоз қилган Сибирь авиакомпаниясига қарашли "ТУ-154" аэробуси Сочи яқинида Қора денгизга қулаб тушиб, 70 дан ортиқ киши ҳалок бўлган эди.

ЧЕГАРАДА ТЎҚНАШУВ

Россия аскарлари назоратидаги тожиқ-афғон чегарасида юз берган тўқнашувда россиялик 26 ёшли катта сержант Дмитрий Родионов ҳалок бўлди.

Маълум бўлишича, гиёҳванд моддалар савдоси билан шуғулланувчи жиноятчилар чегарани бузиб, Тожикистон ҳудудида қиришга уринганлар. Бирок, чегарачиларнинг қарши ҳўкумида талафот қўриб, афғонлар ортга қочишганлар. Воқеа содир этилган жойдан эса 40 кг миқдорида героин топилди. Шунингдек, рус ҳарбийлари жорий йилнинг ўзида 5 тонна заҳар қотилини тўхтатиб қолдилар.

ФАЛАСТИН ДАВЛАТИ ТУЗИЛАДИМИ?

Исроил аскарлари ҳамда аҳолиси фойдаланадиган Урдун дарёсининг қарши қирғоғидаги йўлга ХАМАС ҳаракатининг етакчи жангариларидан бири Мустафо Равабхи портловчи қурилма ўрнатаётган вақтида юз берган портлаш туфайли ҳалок бўлди. Расмий Қуддус эса ўз армиясини Хеврондан олиб чиқа бошлади.

Жорий йилнинг ўзида 624 нафар фаластинлик ва 125 нафар исроиллик фуқаронинг умрига зомин бўлган Ягн Шарқ мижораси бўян анча жиддий тус олган. Шу боис, мазкур низо юзасидан фикр билдирар экан, АҚШ президенти Жорж Буш, агарда тинчлик жараёни борасида ишлаб чиқилган Жорж Митчелл режаси ҳаётга жорий этилса, чегаралари икки томондан ҳам расман тан олинган Фаластин давлати тузилиши мўқаррар, деди. Мўқориёт раҳбари Есир Арофат эса Американинг айна антитеррор ҳаракатини қўллаб-қувватлади ва бин Лоденни Ислон динига зарар етказишда айблади.

ДАРА АТРОФИДА ЖИДДИЙ ВАЗИЯТ

Грузия-Абхазия ўртасидаги муносабатлар анча кескин тус олмақда. Боиси, Қодор дарасига ўрнашиб олган грузин ва чечен жангарилари Абхазияга ҳўжум уюштирмоқдалар.

Аммо, унинг сарҳадларини қўриқлаётган 1,5 миң кишилик Россия чегара бўлинимаси жангариларга ҳеч қандай имкон бермаяпти. Расмий Тоилис мазкур ҳудуддан рус аскарларини чиқариб юборилишини ҳамда бу масалада халқаро ташкилотларга мурожаат этишни ёқлаб чиққан бўлса, Сўхуми Грузияни террорчиларни қўллаб-қувватлашда айбламқда.

ИНТЕРНЕТ хабарлари асосида Камолиддин АЛИОХУНОВ тайёрлади.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ахбороти

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2001 йил 16 октябрдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади: /

1 Австралия доллари	220,64	1 Австралия шиллинги	28,57
1 Англия фунт стерлинги	625,71	10 Бельгия франки	97,44
1 Голландия гульдени	178,38	10 Греция драхмаси	11,54
1 Дания крониси	52,88	1 БАА дирхами	117,26
1 АҚШ доллари	430,69	1 Миср фунти	101,34
10 Испания песети	23,63	100 Италия лираси	20,30
1 Канада доллари	276,12	1 Хитой юани	52,04
10 Люксембург франки	97,44	1 Малайзия ринггити	113,35
1 Германия маркиси	200,98	1 Польша злотийи	104,38
1 СДР	550,19	1000 Туркия лираси	0,27
1 Финляндия маркиси	66,11	1 Франция франки	59,93
1 Швейцария франки	265,53	1 ЕВРО	393,09
10 Жанубий Корея вони	3,34	10 Япония иенаси	35,60
1 Россия рубли	14,60	1 Украина гривнаси	80,99

/ Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.

ХИРМОН

ШОЛИЗОР БАРАКАСИ

Сурхондарё вилояти шоликорлари давлатга шоли сотиш шартномавий режасини бажардилар.

Улар 3500 гектар ернинг ҳар гектаридан 35 центнердан хирмон кўтаришга эришдилар. Бу ютукча Музработ туманидаги "Меҳнат-роҳат", "Беш қўтон" ширкат ҳўжаликлари мўносиб ҳисса қўшишди. Айрим пудратчилар гектаридан 60-65 центнердан ҳосил олишмоқда. Қолган 1500 гектардан 1200 тонна уруғлик ҳам жамғариш режалаштирилган. Далалардаги ҳосил сурхондарёликларнинг бу борадаги мажбуриятни ошири билан урдадан дарақ бериб турибди.

Тошкент вилояти пахтакор-

лари каби шоликорлари ҳам ўрнимда ғайрат қилишмоқда. Уларга механизаторлар 84 та қомбайн билан қўмақлашяётир. Бу мазкур вилоятда ўрним агрегатлари мавсумга қўнгилдагидек ҳозирланганидандалолатдир. Улар ёрдамида бугунгача қарийб 40 фоиз майдондаги шоли ўриб-йиғиб олинди.

Шолининг пишиб етилишига қараб Сурхондарё, Фарғона, Хоразм, Наманган вилоятлари деҳқонлари ҳам ўрним сурьатини ошириб боришмоқда. Шу қўнчага мамлакатимиз шоликорлари 30 фоиз майдондаги ҳосилни саранжомлаб олишга эришдилар.

Шолизорларда ўрним-йиғим ишлари кун сайин авж олмақда.

(Ўз мухбиримиз)

ВИЛОЯТДА БИРИНЧИ

Қарши тумани пахтакорлари вилоятда биринчи бўлиб зафар маррасини эгаллашди. Эл хирмонига тўқилган ҳосил 45 миң тоннадан ошди. Давлатга сотилган пахтанинг ҳаммаси юқори навларга қабул қилинди.

Туман ютуғига "Бешкент", Собир Раҳимов, Яхши Омонов номли, "Истикбол" номли, Юсуф Ҳўшвақтов, Чўли ота номли, "Ипак йўли" ширкат ҳўжаликлари салмоқли ҳисса қўшдилар. Мазкур ҳўжаликларда ҳар гектар майдондан 40 центнердан ёшириб ҳосил йиғиштириб олинди.

"Бешкент" ширкат ҳўжалигида меҳнат қилаётган ижарачи Исом Қўқоров 30 гектар майдонга чиғит эккан эди. Ҳосилдорлик гектаридан 41 центнерга етказилди. Пахтадан 7 миллион 905 миң сўм даромад олиниши кўзда тутилган эди, амалда эса бу рақам 11 миллион сўмдан ошди. Бундай миллион қўп.

Вазирлар Маҳкамасининг "2001 йил пахта ҳосилини йиғиштириб олишни рағбатлантириш ва уни уюшқоқлик билан ўтказиш чора-тадбирлари тўғрисида" ги қарори пахтакорларга янги кўч-қувват бағишлади. Теримнинг дастлабки қулиларидан ялли сафарбарлик эълон қилинди. Иш ҳақи ҳар беш кунда бериб борилади. Натижада терим сурьати кун сайин ошиб борди.

Пахта тайёрлаш бўйича йиллик шартномавий режа эгалланган бўлса ҳам, туман ҳўжаликларида терим ҳали қўзғин давом этмоқда. Далада ҳосил қўп. Пахтакорлар маслаҳатлаштириш давлатга яна режадан ташқари 10 миң тонна "оқ олтин" сотишга аҳд қилдилар.

Бозор ЭРҚОРОВ, "Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

2090 ТОННА ТАЙЁР!

Боёвут туманидаги "Наврўз" ширкат ҳўжалиги аъзолари вилоятда биринчи бўлиб давлатга пахта сотиш шартномавий режасини бажардилар.

720 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 29 центнердан ҳосил етиштириб олиниб, давлат қабул пунктларига 2090 тонна қимматбаҳо саноат ҳом ашёси етказиб берилиди.

Айни кунларда эса жамоа пахтакорлари умумий ҳосилдорлиқни 35 центнерга етказиш учун ҳаракат қилишмоқдалар.

Ортиқ СУЛТОНОВ.

ПЕШКУЛИКЛАРИНИНГ ИЛК ҒАЛАБАСИ

Йўлдош Эргашев номли ширкат ҳўжалигининг Муясар Турдиева етакчилигидаги пудратчилар жамоаси ҳар йилгидек бу йил ҳам юқори кўсаткича эришдилар.

Улар Пешку туманида биринчи бўлиб жорий йил маррасини эгаллашган. Давлат қабул пунктларига 170 тонна юқори сифатли пахта етказиб берилиди, ҳосилдорлик гектар бошига 41 центнерданга тўғри келди.

Собиржон КОДИРОВ.

ҒАЛАБА МУБОРАҚ, ТОШКЕНТЛИКЛАР!

(Боши 1-бетда)

Бунда ерга уруғлик меъёрида ташланадиган, натижада янган қилиш тез ва осон кечади. Иккинчи босқич - бу ғўза нихолларини кўпроқ маҳаллий ўғитлар билан тўйинтиришдан иборат. Маълумки, сўнгги йилларда мамлакатимизда минерал ўғитлар ташкилсиз муаммоси очик сезилмоқда. Деҳқонлар пахта ва бошқа қишлоқ ҳўжалик экинлари учун лозим даражадаги минерал ўғитларни ўз вақтида ололмаёттилар. Бу муаммо ҳамма жойда ўткирлигича қолаётган бир пайтда вилоят пахтакорлари ғўзани маҳаллий ўғитлар билан озиклантиришнинг муҳим асосларини излаб топдилар. Бунинг учун ҳар бир туманда ғўза пайкаларининг юқори қисмида алоҳида хандақлар қазилиб, улар қиш бўйи, маҳаллий ўғитлар билан тўлдириб қўйилади. Чўқурнинг ҳар бирига ўртача 45-50 тоннагача ўғит сиғиди. Малҳамга керакли миқдорда фосфорли ўғитлар ҳам аралаштирилади. Мана шу йўл билан ғўза нихоллари асосан "шарбат" оқизиш усулида сўғорилади.

Бу тажриба ғўзани серхосил қилиш билан бир қаторда

сўв танқислигининг олдини олади. Айни вақтда экинларнинг бошқа минерал ўғитларга нисбатан бўлган эҳтиёжини ҳам қондиради. Бу иккинчи масала. Учинчи жиҳат - бу вилоятда пахта йиғим-теримига тайёрларининг ҳар жиҳатдан пухта ташкил этиш масаласидир. Чунки қўзонда бори, албатта, чўминча чиқади. Мўл ҳосил етиштириш билан қоний унни саранжомлаб олиш тадбирларини ҳам қўқур таҳлил билан аниқ белгилаш лозим. Бу борада пахта майдонларини кўрда ва машиналар ердамида териладиган қисмларини ажратиш олиш муҳим аҳамият касб этади. Ғўза баргини тўқтириш шунга қараб ўтказилади.

Мавсумда қулиқ пахта тайёрлаш сурьатининг ўсишида бу нарсас ўта муҳим. Сабаби, аввалдан белгиланган тадбирларга кўра машина учун ажратилган пайкаларда техника, қўл терими учун ажратилган майдонларда эса одамлар пахта териладилар. Айтиш мумкинки, бундай тажриба бу йил ҳам жуда қўп келди ва ўзини ҳар жиҳатдан тўлиқ оқлади. Шу боис ҳам шу йилнинг 20 октябрда Республика Қишлоқ ва сўв ҳўжалиги вазирлиги сўм орқали

бўлиб ўтган кенгашда Андижон вилоятидан кейин Тошкент вилоятда пахта тайёрлаш режаси сўзсиз бажарилишига қомил ишонч билдирилган эди. Холбуки, ўша кунлари илғорлиқни қўлдан бермай келаятган олдинда беш вилоят бор эди. Қўндалик сурьатини ҳар жиҳатдан ошира боришга етарлича имкониятларнинг мавжудлиги ва бунинг амалда мўҳим асослари аввалдан ҳозирлаб қўйилганлиги туфайли ҳақиқатдан ҳам сўнгги беш кунликларда пойтахт вилояти олдинда бораётган бошқа вилоятларини бирин-кетин қўвиб ўтишга муваффақ бўлди. Хатто шундай қулилар бўлдики, тошкентликлар қулиқ пахта тайёрлаш бўйича республикамиз вилоятлари ўртасида энг юқори кўрсаткичларга эришдилар. Қўл ва машина терими намуналар ташкил этилганлиги туфайли сўнгги ҳафталарда ҳар кун бир туман ғалабага эришса бошлади. Биринчи бўлиб зафар маррасига чинозлиқлар етиб келдилар. Чундан сўнг Юқори Чирчик, Пискент, Ўрта Чирчик, Оққўрғон ва Бўжа тумани пахтакорлари муваффақият қозонишди. Пахта тайёр-

Иброҳим ТОШЕВ, "Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

ОЛДИНГДАН ОҚҚАН СУВНИНГ ҚАДРИ ЙЎҚМИ?

(Боши 1-бетда)

Очик айтиш керак, Ўзбекистон ҳудудида, айниқса, деҳқончилик қилинадиган ҳудудларда органик моддалар, хусусан гумус (чиринди) жуда кам.

Тупроқнинг умумдорлигини ошириш учун беда-ғўза алмашлаб экиш тизими, оралик экинлари майдалаб, қўқ ўғит сифатида солиш, гўн, лўгин, фекал ва бошқалар қўлланилади. Хисоб-китобларга қараганда мамлакатимизда бир йилда ийгирма беш-ўттиз миллион тонна органик модда тайёрлаш мумкин, лекин сўнгги йилларда бу миқдорни ҳам тўллаш имкони йўқ. Вақоланки, республикамизда юз ийгирма миллион тонна органик ўғит ташлади. Ҳўш, бунча миқдорни қаердан топиб, ерга солиш мумкин, деган савол келиб чиқади.

Маълумки, кейинги йилларда органик модданнинг асосий манбаларидан бири ғўза-беда алмашлаб экиш тизими майдони жуда қаммайиб кетди. Лекин, ҳўкуматимиз қарори билан 40 фоиздан кўпроқ ерларга бошоқли дон ва бошқа дон экинлари экила бошладилар.

Республика пахтачилик илмий-тадқиқот институтининг тажриба ҳўжалигидеда олиб боришган тадқиқотлар шунини кўрсатмоқдаки, "Сангзор" бўғди навидан ўттиз тўққиз ц/га анғиз, ўттиз икки ц/га илғиз, "Улугъбек" бўғди навидан эса қирқ уч ва ўттиз беш ц/га органик модда ерда қолган. Демак, ерни органик модда билан бойитишда бошоқли дон экинларининг ўрни ҳам алоҳида аҳамият касб этади.

Афсуски, бошоқли дон экинларидан қолган бундай бойлик жуда қўп ҳўжаликларда ёндириб юборилмоқда. Бу келажадаги ҳосилни қўйдириб юбориш билан баробардир. Устига - устак бутун фойдалы хашорат, микроорганизмлар ҳам қўйиб ҳалок бўлмоқда. Билмаганларга шунини эълотиб ўтмоқчи эдикки, тупроқ тирик мавжудотлар

“УМРНИ ЗОЕ ЭТМА, МЕХНАТ ҚИЛ...”

(Боши 1-бетда)

-Домла, сизни яқиндан билганлар ажойиб феъл-атворингизни алоҳида таъкидлашди. Ҳаёт йўлингиз ҳам ибратли. Энди айтинг-чи, бундай нуфузга, обрў-эътиборга эришишингизда қандай омиллар ёрдам берган, деб ўйлайсиз?

-Яратганга минг қатла шукроналар бўлсин-ким, мен дунёдан, ўз ҳаётимдан розиман. Нимага интилан ва нимани ният қилган бўлсам, ҳаммасига муассар бўлганман. Бутун онгли ҳаётим давомида Алишер Навоий ҳазратларининг “Умри зое этма, меҳнат қил, меҳнатни саодат қилиш бил”, деган ҳикматларини ўз фаолиятим учун дастуриламал деб қабул қилдим. Бошқача қилиб айтганда, умрим меҳнатда, шунга яраша ҳурмат-иззатда ўтмоқда.

Бу ўринда, биринчи навбатда, устоз муаллимларимнинг, ога-ини, дўсту биродарларимнинг меннинг тақдиримда ўйнаган ролини самимият билан қайд этаман. Агарда менда бирорта яхши сифат, фазилат ёки ютуқ бор бўлса, у аввало устозларимдан олган сабоқларнинг самарасидир. Зеро, ҳеч ким онанган олим ёки золим бўлиб туғилмайдими. Ҳамма нарса мухитга, шарт-шароитга ва одамнинг ўзига, тарбиясига боғлиқ. Шунингдек, бу ёруғ кунда ота-қадрдонларим Орзу Махмудов, Ҳамдам Бердиёров ва Бектош Раҳимовлар номини ҳурмат билан тилга олишни ўзимнинг инсоний бурчим деб ҳисоблайман. Улардаги одамийлик, танглик, меҳр-оқибат, ташкилотчилик, атрофидоғи таниш ва нотаниш кишиларга ҳолисона кўмаклашиш, яхшилик устига яхшилик қилиш сингари ноёб хислатларни ҳар кун, ҳар соат ҳис этиб, улардан баҳра олганман.

-Сўхбатимиз мантиқан сиз таълим олган ва сизнинг номингизни танитган даргоҳга бориб тақалди. Шундай экан, юртимизнинг нуфузли илм масканларидан бири ҳисобланмиш СамДУ билан фахр этсангиз керак, албатта?

-Тўғри айтасиз, мен Алишер Навоий номидаги Самарқанд Давлат Университетининг катта ва аҳил жамоасига чексиз миннатдорчилик билдираман. Ана шу машҳур ва табарук дорилфунундан етишиб чиққан мутахассис бўлганимдан фахрланаман. Очиғи, Самарқанд уни-

верситети жамоаси мендек шўх бир йигитчани кўп йиллар давомида астойдил ўқитиб, тарбиялаб эл-юртга танитди, фан доктори, фан арбоби, СамДУнинг фахрий профессори даражасига кўтарди. Бу учун жонажон университетимдан беҳад миннатдорман. Шу билан бирга бағри кенг халқимдан, эл-юртимдан ва халқпарвар давлатимдан қарздорман. Бу қарзни ўзининг бирдан-бир тўғри йўли эса эл-юрт манфаати учун сидқидилдан меҳнат қилиш, фуқаролик ва инсонийлик бурчларини ҳалол бажариш эканига қатъий ишонаман ҳамда ана шу эътиқод асосида фаолият кўрсатишни муқаддас бурчим, кундалик вазифам деб ҳисоблайман.

-Мақкур даргоҳда сиз нафақат етуқ олимлар қўлида тарбия олдингиз, балки ўзингиз ҳам кўпгина шоғирдлар етиштириб, китоблар ёзгансиз. Шунинг учун бўлса керак, академик Воҳид Абдуллаев сизга “Ихлосингиз сербарака бўлди, китоб ёзиб халқ қалбидан ҳол олиш умрбоқийлик демакдир”, дея лутф этган эканлар...

-Ҳа, шундай...Ўтган давр ичида беш юздан зиёд илмий ва публицистик мақола, ўттизтача рисола, монография, дарслик ва ўқув-қўлланмалари яратдим. “Сўз санъати”, “Адабий дўстлигимиз саҳифалари”, “Халқ севган адиб”, “Ўзбек адабиёти тарихи”, “Ойбек ва ўзбек адабиёти”, “Ҳамид Олимжон ижоди ва ўзбек адабиёти” каби китоблар шулар жумласидандир. Китобларим ва умуман илмий ишларим ҳақида ўз вақтида матбуотда жами 50 дан зиёд ижобий мақола ва тақрирлар эълон қилинган. Сиз таъкидлаб ўтган устоз Воҳид Абдуллаевнинг сўзлари ҳам ана шундай мақолалардан бирида айтилган. Ўзбекистонимиз мустақилликка эришгач, мен ҳам илмий жиҳатдан қайтадан туғилгандек бўлдим. Бу даврда “Ўзирги замон ўзбек адабиёти тарихи” (1993), “Ўзбек романчилиги” (1997), “Истеъдоднинг қамолоти” (1998), “Мустақиллик давридаги ўзбек адабиёти” (1999), “Ҳаёт ва адабиёт” (2001) номли дарслик ва монография ва ўқув қўлланмалари тайёрлаб нашр эттирдим. Мен бу соҳадаги камтарона меҳнатларим илмий жамоатчилик томонидан тан олингани, ижобий баҳоланганидан беҳад хурсандман...

...Ҳа, устоз тоғиб гапирдилар. Ҳаётда сабоқ, ибрат ва ҳикмат кўп. Асосий гап ана шуларни яқиндан ўрганиб, ўзлаштириб олишда ва уларга сидқидилдан амал қилишда; халқ манфаати, она-Ватан тараққиёти учун беминнат, ҳалол хизмат қилишдадир. Шундай қилингандagina ҳар бир камтар инсон халқ ҳурматида, жамият ардоғида яшайди.

Сўхбатдош:
Мақсуд МИРЗО.

БАЛИҚ ОВЛАМОҚЧИ БЎЛСАНГИЗ...

Балиқлар овлаётган жойингиздан кетиб қолишса, алам қилади, албатта. Шунинг учун ов пайти гўяда эҳтиёткор бўлишингиз лозим.

Сувга ёқилиш-моилаш материаллари, янги бўёқлар ва бензинга ўхшаш нарсалар, тамаки, сигарета қолдиғи тушишдан эҳтиёт бўлинг. Булар сувга туша балиқлар дарҳол бу ердан кетди. Шунингдек, қармоқларингиз ва қўлингиз топ-тоза бўлиши керак.

Балиқларни ов жойига қақаришининг жуда кўп усуллари бор. Айримлар қармоқ учидоғи хўраққа юракдор (юрак хўружиде сувга томчилаб ичиладиган дори) томизиб овлашди. Бизнинг Ўзбекистон шариатида бундан ҳам яхши усул бор. Бунинг учун буқача ёки кўчорнинг шохи гулханда куйдирилади ва илға боғлаб керакли жойга ташланади. Ана шунда бу ерга тезда балиқлар тўпланади.

Агар қармоғингизнинг учи сув остида бирон нимага илиниб қолган бўлса, у ҳолда қармоқни аста-секин тарағи қилиб тортиб, сўнгра бирданига қўйиб юборинг, шунда қармоқ илинган жойидан чиқиб кетди. Шунингдек, ҳар доим қармоғингизнинг тағви йўғорроқ ва мустаҳкам бўлишига аҳамият беринг. Шунда катта балиқни қочириб юбормайсиз. Овингиз бароридан келсин, биродар.

Обид СЎФИХОНОВ

ШОҲ САТРАПЛАР

Ақлни беақлдан ўрган.

Ақлнинг кўзи — узокнинг кўзи.

Ақлнинг тағи — нақл, Нақлнинг тағи — ақл.

Ақлнинг ўлчови — идрок.

Ақлсиз бош — нурсиз чирок.

Ақлсиз душмандан бир сақлан,

Ақлсиз дўстдан минг сақлан.

Ақлсиз дўстга кулар,

Ақли дўстини суяр.

Бу жойларни Гўрмирон дейдилар. Кексаларнинг айтишларича, Косонсойнинг чар соҳили бўйлаб чўзилган тепалик устида катта-катта қабрлар бўлган.

Чўнқи дафн этилган кишиларнинг жуссаям жуда ҳайбатли бўлган. Шаҳодат беради маҳалла оқсоқоли Дадаҳон ака Бузрукхон. — Қирқ йилча бўлди, Россиядан қандайдир олимлар келиб ўша қабрларни очишди. Кавлаб олинган битта илик суяги росман одамнинг кўкрагидай келарди.

—Унда ўша марҳумларнинг бўйи “терақдай” бўлади-ку? —Шунақа бўлса керак. Чўнқи, улар Авж ибн Унукдан тарқалиб, амиллар бўлишган. Қишлоқнинг Гўрмирон дейлишимиз шундан.

Дадаҳон аканинг ҳикоясидаги “Авж ибн Унук” номи менга жуда таниш эди. Уйлай-уйлай, бу номи “Тўрт улус тарихи”да учратганимни эсладим. Мирзо Улугбекнинг ёзишча, НухАлайхиссалом 1400 ёшга етганларида тўфон фожиаси содир бўлади. Осмондан қайноқ жала ёғиб, ердан муздай сув қайнаб қававеради. Улар 168 кун сувда сузиб, муҳаррам ойининг 9-санасида пайшанба кўни ке-

мадан тушишди. Омон қолганлардан бири айтиб Авж ибн Унук эди... —Жуда тўғри, — дея давом этди Дадаҳон ака. — Авж ибн Унук худди ўша сиз китобда ўқиган одам. Бу ҳақдаги ҳикоятнинг аввали

ҲАЙБАТЛИ ОДАМЛАР ҚАБРИ

мундоқ: ҳулки бузилган қавмларга тўфон балосини юборган меҳрибон парвардигор Нух пайгамбарга буюрадики, “Ғарқ бўлмай-лар учун **МОЗИЙ** диган кема ясанг!” Ул эст сўрайдики, “Мундоқ катта кема нимидан қиламиз?”

—Бунинг учун ҳош бир даракт ўстириб қўйганман, уни сизга Авж ибн Унук Нил дарёсидан чиқариб беради. У шундай одамки, дарё тиззасидан келади, боши бутулларга тегиб туради.

Оллоҳнинг бу калом пайгамбарни ваҳимага солади:

—Мен унинг қорнини қандай тўйдираман?

—“Бисмиллоҳ” деб таом ейди, ҳар кўни икки донга арпа нон берсангиз, қифоя.

...Авж ибн Унук дарактин келтириб беради. Лекин Нух алайхиссалом тахта қилишни билмасдилар.

—Манави арра бунинг чораси, — дейди шунда шайтон.

—Ие, Одам Атодан буён барчаларимизга душманлик қилиб чарчамайдиган шайтон қанақасига дўст бўлиб қолади? — қизиб сўраймиш ровийдан.

—Бу ланн ҳеч қачон дўст бўлмаган, — кулмисираб жавоб бўлган, — Аммо доим одамга ҳамроҳ, иннайкейин, кема тезроқ битса, ўзим қичиб олиши, жонини сақлаши керак эди-да... Алқисса, Нух пайгамбарнинг кемалари Армон тоғларига лангар ташланди. Кемада жон сақлаётганлардан Авж ибн Унукнинг қадди баста қалиғидан бўлгани учун йўл азоби меҳнат-машаққатларини писанд қилмаган. Табиийки, унинг фарзандлари ҳам оталарига ўхшагандир. Ҳар ҳолда биз ўша пахлавлонлардан қолган баҳайбат суякларни ўз кўзимиз билан кўрганмиз...

Рустамжон УММАТОВ.

Минг тўққиз юз ўн тўққизинчи йилнинг саратон ойда Худобер тоғ оиласида қизалоқ туғилди. Яқинлар ота-онани фарзанд билан муборакбод этдилар. Шунда бирор:

—Фарзандингиз исмини нима қўймоқчисиз? — деб қолди.

—Қуриб турибсизлар, дон, нон қиммат, тақчил. Ниятим шуки, арзончилик бўлсин. Қизимнинг отини Арзано қўяман, — деди ота яхши билан.

Йиллар сувда оқиб ўтаверди. Одобли, ҳаёли тортинчоқ қизни бир кўни Кенасга қишлоғидан Хошимжон деган йигит қўриб, муҳаббат изҳор этди. Арзано ҳам бу йигит ҳақида кўп яхши гаплар эшитган эди, қолаверса, ўқитувчи эканлигини инobatга олиб, рози бўлди. Тез орада тўй ҳам ўтди. Хуш хурсандчилик ойларида, турмуш қурганларининг ўғли тўққизинчи кунда Хошимжон Саидовни ҳарбий хизматга чақирди.

Бироқ, Хошимжоннинг хизмат муддати тугамасдан уруш бошланди. Қирғинбарот жангларда қўллар қатори қатнашиб, мардлик намуналарини кўрсатди. Бундан ўша даврларда хотира сифатида юборилган суратлар, улардаги жанговар орден-медаллар далолат беради.

Афсуски, кўнларнинг бирида “қорахат” келиб барчани чўқур қайғуга солди. Айниқса, келинчақ Арзаноининг фарёди бутун қишлоқни ларзага келтирди. Энди келинчақ эри Хошимжондан ёдгори — бўйида бўлиб қолган боланинг тезроқ олам юзини кўришини Худодан тиларди. Ниҳоят, ўғил кўрди. Болага Ибодулла деб исм қўйди ва у ягона овунчоғи бўлиб қолди.

Уша йиллари Арзано аяга осон бўлмади. Икки акиси ҳам урушга кетиб, қайтмадилар. Уларнинг болалари тар-

бияси ҳам ёлғиз Арзано аямасида эди. Боз устига турли солиқлар оиланинг тобора тинқисини қуритарди. Аммо иродали, матонатли, диёнатли аёл меҳнатдан қочмади, сабр қилди, ҳамма қийинчиликларга чидади. Кетма-кет келган совчиларга ҳам эътибор қилмади. Фарзандини бағрига босди...

Қарий олти йилдири, Арзано аянинг кўзлари йўлда.

—Худди хозир ўғлимнинг дадаси — Хошим ака хоначиизга кириб келатгандек туюлади, — дейди Арзано ая ҳазин товуш билан.

Яхши ишларда ишлади, раҳбар ҳам бўлди. Неварам Ёқубжон — фермер. Турмушимизда камчилик сезмаймиш. Фақат Хошимжон ака йўқлар. Лекин, ҳалиям кутаман. Умидимни узмаганман.

Арзано ая Худоберова хонадониде бўлганимизда эзгу ишлардан қувондик. Невараси Ёқубжон тадбиркор сифатида Фуқат номли мактабни таъмирлашга кўмаклашиб, иккита синфни доимий оталиққа олган. Арзано ая нафақаси ҳисобидан уч юздан ортиқ меваги қўчат сотиб олиб, эрининг хотирасига “Хошимбоғ” барпо этди.

Ҳозир бу боғ мевасидан қишлоқдошлар, ҳам таъминланган оилалар баҳраманд.

Арзано аянинг айтишича, невараси Шуқрулложон журналист бўлмоқчи. Арзано ая, Шуқрулложон ниятига етиб, бобоси, Сиз ҳақингизда жўшиб, фахрлини ёздади! Илоё ўша кўнлар келсин, ният қилганингиздек юртимизда тинчлик, осейишгалик ҳукм сурсин!

Раҳим МАҚСУДОВ,
Баҳодир ЭҒАМОВ.

САДОҚАТ ЯРАТГАН БОҒ

ШУНДАЙ
ОДАМЛАР БОР

САНГ ҲАНГОМАЛАРИ

Попнинг энг кўхна, энг гавжум қишлоқларидан бири Сангда 16 мингдан ортиқ киши яшайди. Бу ерда исмдош кишилар жуда кўп. Масалан, биргина Қосимжон деган исм ўттизтадан ошқ бўлса ошқик, асло кам эмас. “Қосимжон хўтик” ёки “Қосимжон шабада” демасангиз, ҳеч ким уларни ажратолмайди.

Санглиқлар табиятан беғубор кулгига, ҳазил-муйойбага ўч одамлар. Ҳамқишлоқлар орасида лақаблар билан боғлиқ хангомалар оғиздан-оғизга ўтиб юради.

Мана улардан айримлари.

ЭНГ ЯХШИ
“СОВГА”

Қишлоқ оқсоқолларидан бирининг исми Мажмажон, лақаби эшак эди. Шу оқсоқол пайгамбар ёшига кирибди-ю, қишлоқдаги ёру биродарларини зиёфатга чорлабди. Албатта, улар орасида Маматқул Хайдар, Осимжон Теша, Наби Салим деган ашаддий ҳазилкашлар ҳам бўлиб, Наби Салим деганларидан бир ажойиб тақлиф чиқибди.

Унинг тақлифи билан даланинг бир чеккасидан келишган “совга”ни бир амаллаб топишди. Ва оқшом ўн чоғи улфатлар оқсоқолчиқига узун қисқа бўлиб кириб боришибди.

Қоронғида улфатлари бир нима еталаб келатганини кўрган оқсоқолнинг боши кўкка

етиб, ўғлига “Меҳмонлар қўлидан арқонни ол” деган экан, Наби Салим “Э, ўзимиз боғлаб чиқамиз, нима биз бегонам”, деб шундоқ қираверибди оғилга “совга”ни боғлаб чиқибди. Оқсоқол шошилинч изига қайтиб, хотинига шипшибди.

ХОРДИҚ

“Э хотин, оғайнилар қўй олиб келибди. Зиёфатни шунга яраша қилмасак бўлмайди. Ошдан кейин ана икки хил овқат қилиб берасан!” “Ҳўп-хўп, дадажонис” дебди хотини ҳам оғайни олти, қўли етти бўлиб.

Хуллас, базми-жамшид тонг отарга қадар давом этибди. Оқсоқол жўраларини субҳи-содиқда қузатибди-да, юраги қизиб “Қани олиб келишган қўйларини бир кўрайчи” деб оғилга қирса, неварасининг тўйига атаб боқайтган

новвоси ёнида... Кўзларини пирпиратиб, қулоқлари диққат қилиб турганмиш.

Оқсоқолнинг фиғони фаллака чиқибди...

Орадан анча вақт ўтиб у кўчада Маматқул Хайдарни учратиб қолди:

—Одамни ҳар нарсаси бўлгани яхши! — деса, Маматқул Хайдар: —Сиз учун энг яхши совға хўтик бўлмай, яна нима бўлиши мумкин, тақсир! — дермиш.

НАБИ САЛИМНИНГ
ҚИЗИ

Наби Салимнинг нақ саккизта қизи бор. У қадрдони Маматқул Хайдарнинг ўғлига энг кенжасини берган. Шу кенжа келиннинг кўзи ёрибди-ю Маматқул Хайдар тонг билан дўсти Осимжон Тешага: —Ўғлим фарзандли бўлди. Суюнчи беринг, тақсир! — деб сиз қўқибди.

У ёқдан:

—Ие, нима топди? — деган ўқусираган овоз келибди.

Шунда Маматқул Хайдар:

—Наби Салимнинг қизи бўлгандан кейин нима топарди, қиз-да, — дермиш.

Ортиқли НОМОЗОВ,
“Қишлоқ ҳаёти”
мухбири.

ЭНГ ҚИММАТ ЗАРБА

Маълумки, профессионал спортчилар шартнома асосида келадиган иш ҳақини ой сайин эмас, ҳар ҳафта олиб туради.

Яқинда аниқланишча, спортчилардан энг кўп ҳақни америкалик гольфчи Тайгер Вудс олар экан. Унинг бир ҳафталик иш ҳақи 1,7 миллион долларга тенг экан. Таниқли боксчи Леннокс Льюис 1,2 миллион билан иккинчи ўринда турса, “Формула-1” бўйича уч марта жаҳон чемпиони Михаэл Шумахер 560

минг доллар билан учинчи ўринни забт этади.

Футбол бўйича ушбули куйидаги спортчилар эгаллашган:Франциялик Зинедин Зидан ҳафтасига 130 минг доллар, португалиялик Луиш Фигу-100

минг доллар, бразилиялик Роналдо-95 минг доллар. Машҳур боксчи Майк Тайсон эса пул ишлашда ҳаммани доғда қолдиради. Ҳозирда унинг бир зарбаси 280 минг доллар билан баҳоланган экан.

Кидирбой ТЎЛАОБОВ.

ШУ ҲАФТАДА ОБ-ҲАВО ҚАНДАЙ БЎЛАДИ?

Республика об-ҳавони кузатиш маркази маълумотларига кўра, ҳафта бошида мамлакатимиз айрим жойларида ёмғир ёғади. Фарбдан 5-10 м/с тезликда шамол эсади. Тошкент шаҳрида кечаси 11-13, кундузи 21-23° иссиқ бўлади.

Қорақалпоғистон ва Хоразм, Бухоро, Навоий вилоятларида ҳарорат кечаси 6-11, кундузи 12-17° га етади.

Тошкент, Самарқанд, Жиззах ва Сирдарё вилоятлари ҳамда Фарғона водийсида кечаси 8-13, кундузи 18-23 даражага кўтарилди.

Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятларида ҳаво босими кечаси 10-15, кундузи 23-25° ни ташкил этади.

17-20 октябрь кунлари республикамиз бўйича ҳаво ўзгариб туради. 17 октябрь кўни ёмғир ёғади. Шарқдан 7-12 м/с тезликда шамол эсади.

Қорақалпоғистон ва Хоразм вилоятида кечаси 17-18 октябрда 1-6, 19-20 октябрда 4-9, кундузи 17 октябрда 8-13, 18-20 октябрда 18-23° га кўтарилди.

Самарқанд, Жиззах, Сирдарё, Тошкент, Бухоро ва Навоий вилоятларида ҳарорат кечаси 17 ва 20 октябрда 6-11, 18-19 октябрда 3-8, кундузи 17 октябрда 9-14, 18-20 октябрда 18-23 даражага етади.

Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятларида ҳаво босими кечаси 17 ва 20 октябрда 9-14, 18-19 октябрда 5-10, кундузи 17 октябрда 13-18, 18-20 октябрда 22-27° ни ташкил этади.

Фарғона водийсида 17 октябрда 6-11, 18-20 октябрда 3-8, кундузи 17-18 октябрда 9-14, 19-20 октябрда 17-22° иссиқ бўлади.

Олтин кузнинг соҳир лаҳзалари

Б.АКРАМОВ сурат-лаҳзаси.

СПОРТ ОЛАМИДА ЯНАГИ ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИНИ КУТАМИЗ...

Дарҳақиқат, ўтган шанба кўни Уммон-Ўзбекистон терма жамоалари ўртасидаги футбол бўйича жаҳон чемпионати саралаш мусобақасини телеэкранда томоша қилган миллионлаб футбол мухлисларининг “Умидларимиз барбод бўлди” деган фикр ҳаёларидан ўтгани шубҳасиз. Чўнқи ҳеч ким Владимир Салков шогирдларидан бунга ҳушқўна бўлмаганини кутмаган.

Аслида-ку, ўзбекистонликлар бирик ҳисобида галаба қозongan тақдирда ҳам иккинчи ўринни эгаллашлари дарғумон эди. Сабаби БАА терма жамоаси футболчилари сунгги ҳал қилувчи учрашувни 19 октябрда ўз майдонларида уммонлик футболчиларга қарши ўтказишар, энг қизиги, араблар жаҳвалнинг кўйи поғонасида бораётган Уммон терма жамоаси дарвозасига ҳоҳлаганларича тўп ўйлашлари ҳамда ўзбеклар билан тенг очко жағарган ҳолда ҳам тўплар нисбатининг яхшилиги ҳисобига иккинчи ўринни забт этишлари ҳеч қимга сир эмасди. Лекин, нима бўлганда ҳам, галаба сув ва ҳаводек зарур эканлигини Салков ва унинг шогирдлари унутиб қўйишди, шекилли.

Учрашувнинг биринчи бўлими 5-дақиқасидаёқ ҳамюртларимиз ҳужуми самарали яқунланди. Жаҳфар Ирисметов оширган тўпни Февзи Давлетов қабул қилиб, рақиб дарвозасига чиройли тарзда йўлладики, ҳисоб очилди.

27-дақиқада Николай Ширшовнинг чап қанотдан тезкорлик билан уюштирган ҳужуми яна гол билан яқунланди. Николайнинг жарима майдонига йўллаган тўпини мезонлар футболчиси Набул Ашур Фарах қайтараман, деб ўз дарвозасига йўллади. Аммо ҳамюртларимизга 2:0 ҳисобидаги галабани сақлаб қолиш насиб этмади. Аксинча, иккинчи бўлимининг 50-52 дақиқаларида мезонлар хавфли ҳужумларини муваффақият билан яқунга етказишди. Икки минутда ҳамюртларимиз дарвозасига киритилган икки гол Уммон термаси футболчилари руҳини кескин кўтариб юборди ва мезонлардан Ёқуб Жума Муҳайини ва Бадр Аллар яна икки бор ўзбекистонликлар дарвозасини чиройли тарзда и